

Izhaja vsak torek in soboto ob 4. uri popoldne. Ako pade na ta dneva praznik izide dan prej ob 6. zvečer. Stane po pošti prejemati ali v Gorici na dom pošiljan celoletno 10 K, polletno 5 K in četrtletno 2-50 K. Prodaja se v Gorici v tobakarni Schwarz v Solških ulicah, Jellersitz v Nunskih ulicah in Leban na Verdijevem tekalšču po 8 vin.

GORICA

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v »Narodni tiskarni«, ulica Vetturini h. št. 9.
Dopise je nasloviti na uredništvo, oglase in naročnino pa na upravnništvo »Gorice«. Oglasi se računijo po petit-vrstah in sicer ako se tiskajo 1-krat po 14 vin., 2-krat po 12 vin., 3-krat po 10 vin. Ako se večkrat tiskajo, računijo se po pogodbi.

Izdajatelj in odgovorni urednik Anton Bavčar.

Tiska »Narodna tiskarna« (odgov. L. Lukežič).

Posrečena paralela.

III.

V zadnjem članku smo torej dognali: 1.) da je »Edinost« uprav za lase privlekla na dan suho in nepodprto trditev o »velikanski razliki glede kulturnih, političnih in gospodarskih razmer« med Istro in Goriškim iz jedinega vzroka, da bi ž njo že naprej odvrnila svoje čitatelje od lastno mišljenega primerjanja med postopanjem naših in istrskih poslancev v zadevi dež. vol. reforme; 2.) da ni razlika med deželama velikanska, in da je ta razlika v tem slučaju brezpredmetna; kati tu se nima primerjati »kulturno, politično in gospodarsko stanje« med goriškimi in istrskimi Slovani, ampak razmerje med istrskima narodnostima nasproti razmerju med goriškima narodnostima, v katerem razmerju pa bistvene razlike ni; 3.) da z enakega stališča ni tudi razlike med zgodovinskimi tradicijami; 4.) da je v deželah v več kot eno narodnostjo — kakor v Istri in na Goriškem — pri sestavi nov. dež. vol. reda v prvi vrsti merodajen princip narodnosti (katerega »Edinost« za Istro in Goriško — razen tega edinega slučaja — konsekvantno naglašja) t. j. številno razmerje prebivalstva po narodnosti. Ako tem dokazom pridružimo še dejstvo, da je »Edinost« že sto in stokrat izjavila, da ste v Istri dve tretjini slovan-ski proti eni laški, torej prav tako kakor na Goriškem, smo prišli do neizpodbitnega zaključka, da moramo postopanje istrskih in goriških poslancev v zadevi dež. vol. reforme presojati s popolnoma enakega stališča.

Zdaj torej, ko smo »Edinost« — če tudi se brani z vsemi štirimi — srečno dovedli na stališče enakosti, si hočemo s tega stališča ogledati tudi postopanje naših in istrskih poslancev. Seveda izpade to naše ogledovanje nekoliko drugače nego »ponesrečeni paraleli« »Edinosti«, ali temu se ni mogoče izogniti, ker je resnica drugačna kot jo zavija »Edinost«.

Kaj je najprej z »numeričnim napredkom«? »Edinost« piše: »Dosedaj so imeli Hrvatje in Slovenci v deželnem zboru istrskem le 9 zastopnikov proti 21,

po vol. reformi pa bi jih imeli 19 proti 25. To bi bil že velik dobiček in napredek«. — Oho, ali jo slišite neizprosno »Edinost«, radikalko in ultramontansko v zadevi goriške vol. reforme? Ali jo slišite, kako se topi same zadovoljnosti? Torej v Istri je 6 glasov laške večine za slovanstvo dobiček, napredek v Gorici pa 1 glas laške večine »narodna katastrofa«, »disastrozna politika« itd. Tista »Edinost«, ki od naših poslancev brezobzirno in neizprosno zahteva, da so imeli Lahom izviti iz rok večino, tista »Edinost« maši v Istri svoji železni neizprosnosti oči in ušesa ter se s hlinjeno zadovoljnostjo nautušuje za laško večino nič manj kot šestih glasov. Ali se je »Edinost« naučila te taktike od bivšega namestnika Rinaldinija, ki je v svojih listih pred občinskimi volitvami tržaskimi pre-rokoval laškim rudečkarjem gotov poraz, ako so zmagali na celi črti, se je izmuznil z izgovorom, da zmagovalci niso rudečkarji? Mi smo pričakovali, da se »Edinost« vjame v past, katero si je sama nastavila. Zgodilo se je.

»Edinost« pa sama čuti, da je po-višek slov. poslancev od 9 na 19 z ozirom na neizpremenjeno laško večino luknja v vodo, zato hiti dostavljati: »a ta napredek ni glavni. Glavno je to, da so naši v Istri bili pripravljeni privoliti v navedeno razmerje le pod pogojem, da dobe garancije, da se ne bo brez njih nič sklepalo in da se jih ne bo majoriziralo«. In kake so bile te zahtevane garancije, nam pravi »Edinost« na nekem drugem mestu, in sicer, »da se v stvarih šolstva, poljedelstva, javnih del v občinskih in v onih predvidjenih v rubriki XII, proračuna (razni troški v obče) ne more odločevati, ako ne glasuje za to večina poslancev kmečkih občin v deželnem, a v dež. odboru vsaj en član izvoljen iz kmečke, in pete kurije«. — Zahteva teh garancij zopet kaže, da so istrski poslanci proti laški večini vse drugače postopali nego je »Edinost« zahtevala od naših poslancev. Oni so hoteli svojim Lahom prepustiti mnogo večjo večino nego jo imajo naši Lah, pač iz upoštevanja razmer, katerim so se morali ukloniti (naša paralela!) le z ozirom na gotovost slovenske večine v kmečkih občin-

prelilo radi njega ljudstvo, da sam ni mogel s čim plačati.

Konečno je rabelj zapalil pod višočim — velik ogenj mu pekel telo od spodaj. Ko je pa po dveh urah pogledal spokorniku v obraz, je zagledal v njem tako boleost, da se je vstrašil lastnega dela in zbežal.

In tako je visel Gejza na visokem hribu, odkoder je med drevjem videl na ravnino, kjer so pred letom kristjani dobili bitko.

Videl je polja polna žita, dve leti nepočetega, in vrtove, polne sadja. Na ta polja so po vseh potih prihajali ljudje, da bi se na novo naselili. Požgane bajte so bile že postavljene nanovo in ravno toliko jih je bilo novih. Loke so bile pisane od množice goveje živine, ovc in konj, ki so pasli po njih.

»Bog je že zbrisal sledove vojne«, je mislil spokornik. »Morda zbrise tako tudi moje grehe?«

Toda še ni imel upanja.

V tem je zagledal nekaj žensk, ki so, smeja se in prepevaje, šle s pridelki v trg. Ko so pa prišle bližje, je slišal razgovor.

nah so hoteli s to večino paralizirati absolutno laško večino v zbornici. Nastane seveda vprašanje, ali bi hotela vlada potrditi tako nenavadno omejitve moči absolutne večine, če bi bili tudi Lah z njo zadovoljni.

To garancijo skuša »Edinost« visoko in široko razobesiti kot glavno zmago proti našim poslancem, kot poraz našega boja proti nji. Istrskim poslancem pa tudi ni drugega preostalo v očigled Lahom prepuščene tolike večine in po »Edinosti« fabriciranega javnega pričakovanja velikih narodnih pridobitev v Istri, izkratka: sadu v »Edinosti« visoko proslavljene slov. istrske politike nasproti naši goriški. To garancijo so zahtevali, manj niso mogli, če tudi so vedeli, da jim Lah tega ne dovoli. Šli so torej v boj »brez upa zmage«: z Bogom večina! z Bogom garancija! »Edinost« pa uka in vriska samega zmagovalja! Srečen, kdor takemu farbanju verjame!

Mi si lahko mislimo, kaj bi bila »Edinost« počela ako bi bili Istrani s to garancijo tudi prodrli! Mi bi si te zmage istrskih sotrpinov iz srca veselili, ali »Edinosti« bi ne bilo tudi z njo nič pomagano. Uveljavljena ta garancija bi bila v slov. politiki istrski velik napredek, v boju »Edinosti« proti nam — velika ničla. Mi goriški Slovenci to že davno uživamo! Slovenski poslanci morejo omogočiti vsak hip nesklepčnost našega dežel. zbora (z izhodom), kar so hoteli istrski poslanci z ono garancijo še le doseči. Ali, ali — in to je naše trpko očitjanje »Edinosti« kot zaveznici naših liberalcev — to orožje nesklepčnosti je postalo jako iluzorično, odkar so zavezniki »Edinosti« zanesli razpor v našo delegacijo. To naši Lah dobro vedo, zato jim je tudi tako zrasel greben v minoli deželnozborski dobi. Ali bo v prihodnji dobi bolje? Bomo videli. A tržaska »Edinost« že napoveduje svojo pomoč pri gradnji prihodnje goriške — ne edinosti.

Dopisi.

Iz občine Št. Ferjan. — Ker se vse podružuje vse blago in delo, se po-višujejo tudi stroški v mnogih občinskih

»Dobra letina!« je pravila ena, »take ne pomnijo najstarejše. V pšenici se odrasel človek skrije z glavo, nekateri klasi malo da niso večji od matjih repov«.

»In grozdje je obrodilo«, je rekla najmlajša. »Tam pa, kjer je padlo največ vitezov, tam je vino tako lepo rdeče, da po dva zlata ne kupiš soččka«.

»Z ljudmi je ravno tako,« je dodala tretja. »V vsaki vasi se sliši od zore do mraka in od mraka do zore godba; duhovnov manjka za poroke, v zakonih se pa ne rodi po en otrok, ampak po dvoje, ali troje naenkrat«.

»Hvala Bogu!« je hotel reči Gejza, toda zastokal je samo žalostno.

Ženske so, zagledši človeka, višedega za roke in tako grozno razmesarjenega, začele bežati. Toda spametovale so se in se vrnile k spokorniku.

»Dobro bi bilo sklicati kmete«, je dejala ena, »da ga snamejo z veje, kajti mi mu vendar ne moremo pomagati«.

»Toda,« je odgovorila najmlajša, »najprej ga je treba napojiti, sicer umre ubože«.

Bila je deklica, malo podobna hčerki

opravihih. Ali mi moramo vprašati zakaj se to godi? je li to vsled kakega občinskega sklepa, kateri nam ubogim plačevalcem ni poznan, kar je lahko mogoče. Samo razumno da občinstvo ne izve uradnim potom nič, kakor samo doklade k davkom katere se mu nalagajo. Nam je znano da v mesecih november, december l. 1905 in pol. Januarja 1906 tajništvo za spisanje prošelj za olajšanje vojaške službe ni zahtevalo niti vinarja, in tudi po pravici ne ker cela prošnja ni drugo, nego postavno spričevalo, katero mora občina napraviti brez plačno, ker je to uradno delo. Čemu občina plača tajništvo po 50 K na mesec, ko vendar gosp. tajnik računa za prošnje ali rekte občinsko »spričevalo« s kronami edno do pet, kaj je to? pa oni revež kater nima krone v žepu mora zgubiti pravico? Ali se prodaja pravica kakor tobak? delavske bukvice so se tudi nekaj malega v ceni povzdignile, če tudi niso večje in tudi črnile in bolj drago, zakaj se plača za podaljšanje delavske knjižice 80 vinarjev, je li občinski pečat se podražil. Kar ni mogoče zamolčati je da gosp. tajnik je zahteval in tudi vdobil od nekaterih v Št. Ferjanu za napis prošnja za prosto kuhanje žganja, po 20 v od vsakega, ko vendar to ni bilo dražje prejšnja l. kakor po 12 v tak po-višek v enem samem letu sto draginjo naj se eden krat konča in kar je uradno naj se napravi brezplačno, papir črnilo in gosp. tajnik, se plača iz občinske blagajne. Edino smrtoznice so podvržene pristojbinam, in delavske knjižice se mora plačati ne v pisanje. Mislimo da 50 K za 8 dni v mesecu, vsako sredo in nedeljo je več kot zadosti za vpo-kojenega žandarma.

Tega gosp. pa tudi nekaj peče, da se je naše občinstvo pri vseh drž. vol. večinoma odločilo za slogano stranko ter njenega zastopnika sod. tajnika gospoda Josipa Fona, zato, ker smo spoznali iz dosedanjega delovanja te stranke, da je edina poštena in pravična stranka za nas in se upiramo proti vsakemu drugemu parasitu.

Gosp. občinski tajnik pa ni našega mnenja in po občini pridiguje vsem vrbcem, da reprezentanti te stranke,

črnega Mikloša, ki jo je nekoč umoril Gejza. Poiskala je dolgo vejo, in je pridivši k njemu najslajši grozd, vzdignila k spečenim ustom spokornika.

Tedaj je Gejza prvič v življenju začel plakati... Toda ne nad svojo strašno bedo, ampak nad usmiljenjem ženske, ki se mu je zdela, da mu je naznanila odpuščanje v božjem imenu.

V tem plaču je umrl Gejza in je izveličan. Njegovo telo se je pa namestu razsulo v prah, kajti bil je starec, ki bi bil že davno ležal v grobu, ko ga ne bi vzdržavala umetnost satausa.

»Torej, pomislita, gospoda«, je končal starec. »Bog je porabil prestopke Gejze, da je izveličal rodbino črnega Mikloša, da je kaznoval prepirajoče se kristjanske vladarje, da je zajezil turške povodnji in spreobrnili šestdeset tisoč nevernikov. Toda vsi ti čudeži se ne bi bili zgodili, ko ne bi bil pobožni Mikloš izpolnjeval zapovedi: »Ljubite svoje sovražnike; storite dobro tem, ki vas sovražijo. Zapovedi božje so praktične, gospoda moja!«

Dodati moram, da je puščavnik Mikloš še dolgo živel v svojih gozdatih

LISTEK.

Iz življenja svečnikov.

Poljski spisal Boleslav Prus; prevel Fr. Virant.
(Konec.)

Konečno je nekega dne zamorec, napavši se v celem času, vstal iz brloga pametnejši in dejal k Gejzi:

»Ti si torej, izdajavec, ki si pogubil sultanovo vojsko in mojega gospodarja, vezirja?.. Vezir ne živi, toda jaz te moram mučiti, tako mi je ukazal, umirajoč.«

»Kako me še hoče mučiti?« je pomislil Gejza.

In četudi je imel nadčloveško odločnost, vendar se je začel tresti, kakor vjet zajec, in mrzel pot mu je obilil čelo.

»Pojdi, Gejza«, je dejal zamorec.

Šla sta na visok hrib sredi gozda. Tam je rabelj zvezal spokornika in ga za roke obesil na visoko vejo. Potem mu je prerezal kožo na prsih in plečih in rezal z nje jermena, krvave proge je pa posipal s pekočim pepelom, ali pa zalival z raztopljenim smolo.

Gejza je tiho ječal, ni pa mogel pretočiti niti ene solze. Toliko solz je

— Brzovlak pri Planini zadel ob skalo. — V noči od sobote na nedeljo je nekoliko od postaje Planina proti Rakeku padla približno 1 tona težka skala na železniški tir, v katero je zadel mimo vozeči brzovlak, ki vozi ob 3. uri jutraj skozi Ljubljano z Dunaja proti Trstu. Stroj je bil znatno poškodovan in pri vozovih so bile stopnjice potrpane. Vlak je napravil zaradi tega 45 minut zamude.

— Centralni svet za rejo konj. — Novi svet ki naj poljedelskemu ministru posvetovalno stoji na strani v vseh vprašanjih, ki se tičejo konjske reje, ne bode nič več kakor do sedaj sestajal iz nekaj imenovanih članov, temveč večinoma iz članov, ki jih izvolijo glavne poljedelske družbe. Število članov bode pomnoženo, ker se bode oziralo na to, da so vsa kraljestva in dežele zastopane v novem svetu za rejo konj po zaupnih mozhah iz krogov interesentov.

— Povodnji na Beneškem. Reke na Beneškem so vsled deževja močno narasle ter poplavile niže ležeče doline. Škoda je velika. Ponesrečil ni nihče.

— Uprava uradniških dolgov. V finančnem ministerstvu vršila se je konferenca z ozirom na upravo uradniških dolgov. Konferenca se je vdeležilo več poslancev. Kakšni so bili vspehi te konference? Uradno zbrani materijal dokazuje, da je postalo to vprašanje vrlo akutno in da mora brez daljšega odlaganja navstati temeljita reforma v oskrbovanju uradniškega kredita. Svota 120 milijonov uradniških dolgov v Cislitaviji, ki jo je svčečasno konstatovalo kulturno-politično društvo, pokazala se je resnično. Ta svota obstoja v posojilih, ki so jih uradniki dolžni javnim kreditnim zavodom, niso pa pri tem navedeni dolgov za blago, pohištvo in obleko, in pa (kar je glavno) dolgov, ki jih možno uradno dognati, to je dolgov, s katerimi je večina zadolženega uradništva vezana na razne zasebne oderuhe, ki največ tlačijo uradnike.

— V zaboji je priplaval te dni po Dravi proti borlaskemu mostu pri Sv. Barbari d Haloznih na Štajerskem kakih 8 tednov star otrok, ki ga je neznanca brezsrčna mati izročila svoji usodi. V omenjenem kraju ga je neki posestnik vzel za svojega. Biti mora otrok iz kakkega mesta, kakor je soditi po perilu.

— Pošiljatve denarja v Ameriko. — C. in kr. avstrijski konzul v New Yorku opominja pošiljalce denarja v Ameriko na to, da amerikanske pošte ne izročajo poštnih nakaznic v roke ljudem, ki se jim denar pošilja, zato dobiva c. in kr. konzul večkrat denarje s pošto, pa ne ve komu in zakaj naj ga obrne. Zato prosi, naj se denar na c. kr. konzulat vedno pošilja v čeki ali menicah, ki so v pismu zapечатeni, kjer je zapisano, kak namen ima doposlani denar.

— Poštne nakaznice v okupacijske dežele. — Od 1. oktobra nadalje znaša pristojbina za denarne nakaznice v okupacijske dežele do 50 K (dozdaj 40 h) 20 h.

— Orjaškega bika so občudovali gledavci v Celovcu, ki je bil na sejmu 21. t. m. razstavljen. Bik je bil dva in pol leta star ter je tehtal 1200 kilogramov. Vzredili so ga v Marienhof pri Vrbi.

— Občinske volitve v Pragi. — Pri občinskih volitvah v Pragi so bili izvoljeni kompromisni kandidati mladočehov in staročehov.

— Belokranjska železnica. — Belokranjska železnica se bode gradila že drugo leto.

— „Slov. krščansko socialna zveza“ za Koroško se je ustanovila v Celovcu; pristopilo je že 11 društev.

— Ponesrečeni shod socijalnih demokratov združenih z Iredentovci, v Pulju. — V nedeljo je bil od socijalnih demokratov v Pulju, katerim so se pridružili tudi puljski Iredentovci, sklican javen shod, katerega so pa hrvaški delavci razbili, oziroma prisilili vladnega komisarja, da ga je razpustil. Na shodu in po shodu je prišlo do krvavih izgrediv. Puljska mestna policija je krepko podpirala socijalne demokrate in Iredentovce, ter s tem dokazala, da je skrajni čas, da vlada podržavi puljsko policijo.

— V Opatiji je skočil v morje nadkomisar Klein iz Litije, a ga je čolnar potegnil za lase iz vode in ga je rešil gotove smrti.

— Bivši dekan v Ospu in deželni poslanec č. g. Josip Kompare se je odpovedal svoji županiji in odpeljal s istrskimi izvoljenci v Ameriko. Župnijo Osp bo oskrboval kot župni upravitelj č. g. Ivan Zalokar, kaplan v Plavju. Za poddekana

je imenovan veleč. g. msgr. J. Zupan v Dolini.

— Najdražji parlament Evrope je francoski, ki stane deželo na leto 6 milijonov frankov. Francoski narod ima zelo obilno zastopstvo, namreč 300 senatorjev in 584 poslancev. Vsak ljudski zastopnik dobiva na leto okoli 15.000 frankov.

— Nova senzacijska iznajdba Edisonova. — Znanemu iznajditelju Edisonu se je posrečilo rešiti problem, zdrava in cenena stanovanja priskrbeti. Edison je namreč iznašel posebne vrste cement, s katerim se v teku 12 ur lahko sežida dvonastropna hiša, v kateri je prostora za tri družine. V šestih dneh postane vsa stavba zelo trda, taporekoč nerazrušljiva. Pred ognjem je popolnoma varna. Po Edisonovem pripovedovanju stane taka dvonastropna hiša za tri oboitelji samo 5000 kron. Iznajditelj pa zagotavlja, da bode zamogel sčasoma ceno za polovico zmanjšati.

— Delavske razmere v Ameriki. — Iz Čikaga piše c. k. avstrijski konzul, da tam primanjkuje delavcev, najbolj na farmah to je poljedelskih, potem na železnicah, rudokopih in v tovarnah. Mezde so pri začetnikih 1 dolar 75 cts. ki se s časom poviša na 2 dol. 50 cts. do 2 dol. 75 cts., kar bi znašalo v našem denarju: 8 K 68 h; 11 K 49 h in 13 K 64 h. To so visoke plače, pa je tudi delo nevarno in draginja velika.

— Cesar in kuhar. — Premda naš cesar vsled svoje visoke starosti je zelo malo in skromno, vendar plača svojega kuharja Perskija z letnimi deset tisoč kron. Kuhar ima dolžnost samo pripravljati kosilo za cesarja in njegove goste. Ta Perski je bil nekaj kuhar grofa Reingopa. Nekega dne je cesar kosil pri imenovanem grofu. Pri obedu mu je palo v oči, da je svinjska glava (in to ima cesar zelo rad) prav spretno pripravljena. Takoj je vprašal, čigavo delo je to in je laskavo pohvalil kuharja. Cez dva dni je prejel cesar od dotičnega grofa velik zaboj... To je bil grofov poklon; ko so zavoj odprli, so našli v njem — Perskija. Cesar je bil prijetno iznenađen in od takrat mu je postal Perski glavni kuhar.

x Burski general Bota na smrt bolan. — Slavni burski general Bota je na smrt bolan. Star je 67 let.

x Povodnji v Španiji. — Kakor se poroča iz Barcelone, povzročil neki ciklon v Kataloniji ogromno škodo. Več mest in vasi stoji popolnoma pod vodo. V mnogih pokrajinah stoji voda osem metrov visoko. Tvornice, hiše in mostovi so odplavljeni. Neki parnik je prekučnil ob velikem viharju majhen veslarski čoln. Kapitan parnika je bil tako obupan, da se je ustrelil. Mnogo oseb se pogreša. Najbrž jih je pogubil ciklon.

Društva.

dr Slovensko kat. akad. društvo „Zarja“ v Gradcu si je izvolilo na svojem I. rednem občnem zboru dne 25. okt. 1907 zimski tečaj 1907/8 sledeči odbor: Tor. pravnik M. Malnec, predsednik, tov. pravnik B. Schanbach, podpredsednik, tov. med. A. Arušek, tajnik, tov. pravnik I. Milač, blagajnik; tov. pravnik A. Ogriček, knjižničar; tov. pravnik F. Logar, gospodar.

Gospodarske vesti.

g Vinska razstava in semenj v Dorbergu. — Letos obrodila je vinska trta v dorberški občini prav dobro. Posebno dobrot vina je izborna. Da si nabavijo vinokupci na lahek način in po primerni ceni dobro kapljico, prideta županstvo in vinorejsko društvo v Dorbergu dne 9., 10. in 11. novembra vinsko razstavo in vinski semenj, na katerem bodo zbrani vzorci raznih vin dorberške občine. Obenem bodo kupcem na razpolago tudi cene teh vin. Ker bodo posestniki doma, sklone lahko vsak kupec kupčijo na podlagi vzorca v razstavi ali tudi pri sodu. S tem se torej nudi kupcem posebno ugodna prilika, da pokušajo v kratkem času mnogo vin. Na sejmu bode na razpolago kupcem poseben strokovnjaški odbor, ki bode na zaveto ocenjeval vina. Za pristnost razstavljenih vin jamči županstvo in vinorejsko društvo. Dorberg je postaja vipavske železnice in 10 minut oddaljen od postaje Prvačina na novi državni železnici.

g Gospodarsko društvo na Proseku javlja zunanjim kupcem proseškega mošta, naj ne zamude ugodne prilike za

nakup mošta, kateri je glede dobrote na prvi stopnji. Cena mu je 23 do 24 gl. hl.

g Kmetijski pouk pri vojaki. — Poslanec Mayr vložil je v nižavavstrijskem dež. zboru predlog glede vpeljave kmetijskega pouka pri vojaki. Poslanec Stöcker je poročal v imenu kmetijskega odseka sledeče, kar je dež. zbor sprejel: Deželnemu odboru se nalaga, da se pogaja s c. kr. vojnim ministerstvom glede vpeljave kmetijskih tečajev za kmetijske sinove in kmetijske delavce, ki služijo pri vojaki. Glede tega ima poročati dež. odbor dež. zboru v prihodnjem zasedanju. Mi bi želeli, da bi tudi naši deželni zbori kaj takega sklenili. Kmetu je treba danes pouka i tega se dá pač najlažje kmetiskim že odraslim sinovom, dokler so ti še pri vojasi.

Krojaški mojster

VID ROJIC

V Gorici, pod Kostanjevico št. 10,

se toplo priporoča posebno častiti duhovščini v mestu in na deželi za obila naročila. Posebno se priporoča za izdelovanje talarjev.

Ant. Obidič
čevljar

v Semeniški ulici 1

v Gorici

priporoča se

za raznovrstna naročila po meri
za gospe in gospode.

Naročila se izvršuje hitro.

Anton Ivanov Pečenko

Gorica

priporoča svojo veliko zalogo pristnih belih in črnih vin iz lastnih in drugih priznanih vinogradov; plizenjskega piva »prazdroj« iz sloveče češke »Meščanske pivovarne«, in domačega steklenicah, kojega pristnost se jamci. Zaloga ledu katerega se oddaja le na debelo po 50 kg naprej. Vino dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstrijsko-ogrske države v sodih od 56 l naprej.

Cene zmerne. Postrežba poštena in točna. M M M M M M

Loterijske številke.

26. oktobra.

Trst 64 5 36 34 30
Linc 43 74 71 49 27

Rojaki!
kupujte narodni kolek
„Šolskega Doma“.

Glasovir

dobro ohranjen, proda se radi selitve.
Ulica Pietro Zorutti št. 8 I.

Ivan Bednařik

priporoča svojo

knjigoveznico

v Gorici

ulica Vetturini št. 3.

Ivan Kravos

priporoča svojo

sedlarsko delavnico

v Gorici

na Kornju št. 11.

JOSIP BONANNI

naslednik T. Slabanja

srebrar in pozlatar v Gorici ulica Morelli 12

odlikovan z zlato svetinjo

se priporoča vsem čč. cerkvenim oskrbništvom za vsakovrstna izgotovila cerkvenega orodja. Plačuje se tudi na obroke. Konkurenca v cenah izključena. Cenike gratis franko na dom.

PARAMENTE

je mogoče kupiti po ceni in ugodno le direktno pri firmi

JOSIP NEŠKUDLA

protokolirana veletrgovina in tovarna v OLOMUCU (Češko).

Priporoča po zelo nizkih cenah bogato vezane paramente v vseh barvah in slogih: kazule, pluvijale, da matike, vela, nebese, bandera, zastave, preproge, pregrinjala, albe, rokete itd. pod jamstvom trpežnosti; nadalje v lastnih delavnicah narejene kelihe, ciborije, monštrance, svečnike, lestence itd. s krasno opravo strogo po cerkvenih predpisih.

Navodila zavoda.

Podpisani zavod nima nobenega zastopnika, ki bi podražil solidno blago za 20%, tj. za petino prvotne cene; radi tega se dobe predmeti potom direktnega naročila v Olmucu ceneje, kakor jih ponujajo v svojih cenikih konkorenčne češke in nemške firme.

Ilustrovani ceniki zastonj in franko. — Plačilni pogoji ugodni.

Paramenti se pošiljajo na ogled franko.

niso za nič, in da niso nič vredni ter da nič ne delajo, da hodijo na letovišča ter da se ne brigajo za svoje vollice, to je preneumno in na to ne damo odgovora, ako pa gosp. tajnik meni se s tem samega sebe povišat, se britko vara, ako gosp. Fon ne zna nič najga uči pandekte, ako Gregorčič ne umi nič, naj ga uči dogmatiko, in mi mu bomo hvaležni.

Zato vam svetujemo gosp. tajnik kar se tiče političnih zadev nas pustite na miru. Uredite si vaše postopanje pravim potom, drugače se spet oglasimo. Več občinarijev.

Politični pregled.

Poslanska zbornica

nadaljuje razpravo o prvem čitanju nagodbenih predlogov. Število govornikov je določeno na 34. Ker so hotele nekatere parlamentarne stranke zavleči prvo čitanje nagodbe s tem, da so vložile več nujnih predlogov, je dr. Lueger v zadnji seji izjavil, da bodo krščanski socialci glasovali proti nujnosti vseh teh predlogov. Vsled tega in vsled uplivanja ministrskega predsednika bar. Becka so nekateri predlagatelji svoje predloge že umaknili.

V včerajšnji seji poslanske zbornice je predsednik Weisskirchner pozval zbornico, da ga pooblasti, da izreče v njenem imenu italijanskemu parlamentu in italijanski vladi sočutje zaradi grozne potresne katastrofe v Kalabriji. Na to se je nadaljevala razprava o prvem čitanju nagodbe. Govorili so poslanci Urban, Axmann in Kaiser za nagodbo. Rusina Lewicki in Starzinski sta izjavila, da bodo Rusini iz političnih ozirov glasovali proti nagodbi. Grof Sternberg je govoril za nagodbo. Na koncu govora je pozival našo dinastijo, naj se strogo drži svojega gesla „Justitia regnorum fundamentum“. Ako bode to geslo v resnici izvrševala ter dala pravice vsem avstrijskim narodom, potem postane Avstrija mogočna država. Govorniku so ploskali.

Češka kriza.

Te dni se je posvetoval mladočeški izvrševalni odbor o zadnjih dogodkih na Dunaju. Obširno je poročal dr. Kramář. Češku ministra sta delala na to, da se ustanovi skupni češki državnozbornski klub glede na enotni nastop vseh mladočeških poslancev v zadevi nagodbe. Voditelji čeških strank so prosili Becka, naj dovoli znane češke zahteve ali jih vsaj zagotovi. Beck je pa to odklonil. Ker si Beck ni mogel zagotoviti za nagodbo čeških glasov, je odobril mladočeški klub demisijo obeh čeških ministrov. Sklenili so: Izvrševalni odbor se zahvaljuje češkima ministroma za njuno požrtvovalno delovanje in jemlje njunin odstop z zadovoljstvom na znanje. Izreka se tudi zaupnica in zahvala načelniku državnozbornskega kluba dr. Kramářu.

„Češke slovo“ piše, da je poizkušal

gorah in pomagal ljudem. Toda svetnik ni postal, ker se je enkrat obotavljal izpolniti božjo zapoved.

„Zanimiva je ta legenda“, se je oglasil sodnik, „samo... resnici ne odgovarja. Zgodovina ne omenja ničesar podobnega.“

„Kako to da ne?...“ je odvrnil starec. „Ko bi bili pred tridesetimi leti ogledali naš samostan, videli bi bili vse to natanko naslikano. Bitko kristjanov s Turki... duše izpreobrnjenih paganov, leteče nad vodo... celo Gejzo visečega na drevesu. Vse to je bilo!“

Ko sva, poslovišči se od starčka, zapustila samostan, je dejal sodnik, kazaje na osivelo zidovje:

„Fabrika zamaknenj in fantastičnih prikazen!... Ta menih, ki živi med umrlimi in kar naprej čita legende, se je tako skregal z realno resničnostjo, da si brez ceremonij tvori zgodovinska fakta. Sreča, da bi pozitivna kritika tudi iz takih plev odločila lahko zdravo zrno.“

„Toda ali more dajati upanje in reševati obsojene duše?...“

Fort začetkom tega meseca doseči sporazumjenje med češkimi agrarci in mladočehi. Načrt se je izgubil na Dunaju, a misel še živi. Mnogo agrarcev želi, da se združijo mladočehi. Na to zvezo upa tudi baron Beck. A če se ne izpolnijo zahteve češkega ljudstva, se morajo postaviti v boj takoj vsi češki poslanci.

Skupni proračun.

Pri pogajanjih o skupnem proračunu se je doseglo popolno sporazumjenje. Glede vprašanja ureditve častniških plač se je pokazala potreba, da bo treba še nadaljnjih pogajanj, od izida istih je odvisna konečna odločitev.

Gosposka zbornica.

V petek je imela gosposka zbornica sejo. Odsek za pretresovanje nagodbe z Ogrsko si je izbral za predsednika barona Chlumeckega.

Grof Sternberg toži socialne demokrate.

Grof Sternberg je vložil proti socialnim demokratom Elderschu, Pernstorferju in Seligerju zaradi znanih dogodkov dne 23. oktobra na zborničnem mostovžu tožbo zaradi razžaljenja časti. Proti Schuhmeierju je pa vložil tožbo zaradi nevarne grožnje, ker je Schuhmeier zaklical: „Ubiti se mora, kakor pes“. Sterabergu ni toliko, da bi bili toženi socialni demokrati kaznovani. Gre se mu marveč za to, da obrazloži svoje naziranje ob priliki, ko sklepa zbornica o izročitvi toženih poslancev. Sternberg toži tudi „Arbeiterzeitung“, ker mu očita, da je bil kasiran kot častnik, ker ni plačal pri igri napravljenih dolgov.

Vojni minister odstopi?

Vojni minister Schönauich namerava odstopiti, ako ogrska vlada ne pritrdi njegovemu terminu za častniške šarže.

Bivši načelnik mladočeškega kluba umrl.

V Karlovih varih je umrl bivši načelnik mladočeškega kluba dr. Engel.

Obsedno stanje v Belgradu.

Vsled zaporednih neredov in groženj, naperjenih od opozicijskih strank proti vladi je bila te dni jako pomnožena belgrajska posadka in v nedeljo proglašeno je bilo celo obsedno stanje.

Novice.

Cesarjevo zdravje. Zdravje našega cesarja se je že tako zboljšalo, da je vsprejel te dni ministerskega predsednika bar. Becka v avdijenci, na kateri mu je poročal o važnejših političnih zadevah in posebno pa o demisiji čeških ministrov dr. Pacaka in Foita.

Zmešani ljudje. — G. Mermolja je imel v nedeljo dne 27. oktobra v Šempasu zaupen shod. Nabiral je denar za svoj „Ljudski list“. Sliši se, da so agrarci iz Šempasa pa liberalci iz Vitovelj in Ozeljana segli v žep in postavili temelj Mermoljevemu listu, ki se ustanovi menda proti „Kmetškemu listu“ dr. Frankota. Ako so agrarci prav poučeni, bo Mermoljev list izhajal pri Paternolliju, dr. Frankotov pri Jugu. Zmešnjav ne manjka! Ubogo ljudstvo!

V imenu laži in obrekovanja, gre „Soča“ svojo pot naprej. Prav takó, to je v našo korist. Le še bolj smešite naše „Kmečke zveze“ shode in predavanja, tem obilneje bo udeležba in navdušenost ljudstva. Svoj čas smo očitali „Soči“, da prvo mesto v nje uredniškem delu porabi Gabršček za svojo reklamo. A sedaj vidimo, da prvo mesto je naše, prvo mesto v „Soči“ je za našo „reklamo“, drugo za Gabrščekovo, tretje mesto dobijo šele pridni naročniki „Soče“. Po začetnem potu naprej....

Rihemberški gg. učitelji. Prejeli smo iz uradniških krogov in objavljamo: Rihemberški učitelji se čutijo z našo grajo, da morajo biti slabi vzgojitelji, ker so se njih otroci udeležili demonstracije ob slavlju slovenskega pesnika, hudo prizadete. Može, ki bi morali imeti vsaj toliko strokovne izobraženosti, da bi služili ime ljudskošolskih vzgojiteljev, se bojijo našim obložbam nasproti postaviti svojo pedagoško znanost, katere so se dolga tri leta učili v Kopru. Če je njih

pedagoška znanost že toliko izpuhtela, da ne najdejo iz nje niti besedice, s katero bi mogli kot trezni možje vzgojitelji ovreči naše obtožbe, potem ni čudo, da se zatekajo v „Soči“ k neslanim dovtipom, čez katere razpolaga danes že vsak pobalin. Za Boga, česa naj se nauči mladina od pisateljev takih neslanih dovtipov! G. okrajni šolski nadzornik bi prav dobro storil, da bi določil tem pedagoškim korifejam za prih. okrajno učiteljsko konferenco elaborat. Vzgojna naloga učiteljeva zunaj šole. S tem bi bili gg. prisiljeni, nekoliko po pedagoških knjigah prebrskati, kar so iz Kopra sem pozabili.

Kako zelo so še rihemberški gg. učitelji naivni, kažejo z zahtevo, naj se pisec teh vrstic podpiše! In to zahtevajo oni, ki se sami bojijo podpisati se pod svoje umotvore v „Soči“. Zares „zvite“ buče ti rihemberški „pedagogi“!!

— Tomaževa žilindra. — „Goriška zveza“ naznanja, da je došla Tomaževa žilindra in sicer 950 kvintalov. Od te je 450 kvintalov 18/20% in 500 kvintalov 16/18%. Naznanjamo, da se bode oddajala naročnikom v zalogi Corso Verdi št. 32 v Gorici in sicer 16/18% po 5 K 70 v za kvintal, 18/20% pa po 6 K. Blago je izvršno. Vabimo torej naročnike in sploh vse pridružene zadrage, naj pridejo takoj po blago, ker bi utegnilo sicer k malu zmanjkati.

— Knjige družbe sv. Mohorja za goriško mesto so došle. Gg. naročniki so uljudno naproseni, da pridejo po nje in obenem plačajo letnino za prihodnje leto, kajti s tem prihranijo poverjenika mnogo truda.

— Imenovanje. — Za sodnega kancelista v Kanalu je imenovan pisarniški asistent Alojzij Boltar.

— Jesenski koncert v Čitalnici. — Tuk. „Slovenska Čitalnica“ priredi v soboto 23. novembra s sodelovanjem vojaškega orkestra koncert s plesom.

— Pod vlak je prišel sinoči na poti, ki pelje iz Gorice preko polja v Vrtojbo tovarniški delavec Avgust Pavlin doma iz Gor. Vrtojbe. Ponesrečenca so našli danes zjutraj na licu nezgode mrtvega. Jedva so ga spoznali. Vlak mu je razmesaril vso glavo in tudi roke mu je odnesel. Vračajoč se ob 6h s tovarne v Stračicah, kjer je delal, se je vstavil v neki krčmi v mestu ter tu pil pozno v noč. Po besedah krčmarja, kjer se je ponesrečenec vstavil, bi bilo sklepati, da se je zgodila nesreča okoli 11. ure ponoči. Ob tem času pa vipavski vlak ne vozi. Bil je to pa tovarniški vlak državne železnice, ki je ob tem času prevažal nek material iz državnega kolodvora na južni po tej progi. Omenjeni ponesrečenec je blizu 45 let star in zapušča za seboj revno družino. — Nagle in neprevidene smrti reši nas o Gospod!

— Krvav pretep. — V nedeljo so igrali na večer v neki krčmi na karte. Med igro je prišlo do prepira in do grdih kletvin. 27 letni Anton Silič se je nad takimi kletvinami zgražal in je klevetnike ostro pokaral. Da bi ne bil tega storil. Štirje suroveži, ki so bili tudi med klevetniki, so namreč Siliča za nekim vlogom počakali ter ga napadli, ko je, idoč iz krčme, prišel mimo njih. Pretepli so ga neusmiljeno ter ga trikrat ranili z nožem. Siliča so prepeljali v tuk. bolnišnico. Rane k sreči niso nevarne.

— Prašičja bolezen. V vipavski dolini pod Čavnom je bolezen „rdečica“ pokončala precejšnje število prašičev. Proti tej boleznj pravijo, da je najboljšje zdravilo čiščenje in pušcanje na ušesih in repu.

Tatvine. Sobni pleskar, znani dogoprstnež, Ivan Bosich iz Gorice vkradel je iz stanovanja tehnika g. Oarley voziček za otroke. Tehnika namreč, da ima postati Bosich kmalu oče in da si je hotel na ta najcenejši način priskrbeti voziček za novorojenčka. Ali Bosich imel je smole. Zapazili sta ga namreč, ko je odhajal z vozičkom iz hiše, ležeče na Fran Josipovem tekalšču 42, dve brbljavi ženski, ki sta ga ovadili pri policiji. Bosicha so deli pod ključ.

V nedeljo zvečer ob 6. uri sta zalotila dva redarja 17 letnega židarskega pomočnika R. Sterkoviča, ki je z vetrihi odprl vrata stanovanja g. Repiča in začel preiskovati miznice in druge shrambe. Ko so mu preiskali žepe, našli so pri njem razne ukradene reči, kakor zlate uhane, verižice itd.

Poživljen človek. — Dne 20. t. m. je sročal na čepovanski cesti neki Masan 60 letnega Antona Muroveca iz Pušale, od katerega je zahteval, naj mu plača za liter vina. Ker ni hotel Murovec

tega storiti, ga je Masan šestkrat ranil z nožem ter ga še v krvi ležečega na tleh z nogami brcal. To zverino so orožniki aretirali, Murovec se pa nabaja v tuk. bolnišnici v smrtni nevarnosti.

— Goriška slovenska mladina se tem potom najiskreneje zahvaljuje vsem, ki so pripomogli, da je plesni venček dne 19. t. m. v „Centralu“ tako krasno vspel, tako gg. plesalkam, kakor tudi gg. plesalcem in drugim gospodom, ki so nas počastili s svojo navzočnostjo. Posebej se zahvaljuje sl. „Centralni posojilnici“, ki je pospešila ureditev prostorov, gosposdu Hribarju za zavese, gosposdoma Ant. Breščaku in Jos. Medvedu, ki sta nam dala zrcala na razpolago. Slednjič izreka zahvalo tudi vsem gospodom, ki so preplačali vstopnino in sicer: Gg. Zajc 10 K; dr. Darmastia 350 K; Černetič 7; Breščak 3 K; Rad. Drufovka 3 K; Novak 210 K; Rusjan 2 K; Cigoj 2 K; N. N. 2 K; Duša 2 K; Albin Jeretič 2 K; Boštjančič 2 K; Scherzer 2 K; Al. Drufovka 2 K; Pečenko 2 K; Jakil 2 K; Omersa 2 K; Kutin 2 K; Gruden P. 2 K; Rozina 2 K; svet. Plohl je poslal 150 K; N. N. 2 K.

V trdnem upanju, da nam naše sl. občinstvo tudi nadalje ohrani svojo naklonjenost, bilježimo z odl. spoštovanjem

Mirko Korsič. Fran Cigoj.

— Legar v Šempasu. — Dne 23. oktobra je bil v Šempasu c. kr. okrajni zdravnik iz Gorice. Konstatiral je kužljivi boleznj legar in škriatic. Razne bolnike imajo v Šempasu približno v tridesetih hišah. Večinoma imajo v hišah po več bolnikov. V takih slučajih se navadno odrede varstvene naredbe. V Šempasu so pa „napredni možje“ naznanili v liberalnih časopisih javni ples, in so ga imeli v nedelje dne 27. oktobra. C. kr. okrajnemu glavarstvu so bolezen naznanili od raznih strani. To je storilo županstvo, šolsko vodstvo, c. kr. orožništvo, zdravnik dr. Marpurgo in c. kr. okrajni zdravnik. Preklicala je oblast semenj v Vipavi; ples v Šempasu pa je moral biti.

— Zahvala. — Tvrda A. Križaič v Kanalu je poslala namesto venca pok. Avg. Barlotu, c. kr. sodnemu oficijalu v Tolminu „Društvo za varstvo zanemarenih otrok v Tolminu“ 10 kron. Srčna hvala? Živel posnemovalci!

— Iz Št. Andreža nam pišejo, da je goriški slikar Delneri prav lepo poslikal v cerkvi ozadje velikega altarja. Pri uhodu v cerkev človek na prvi mah skoro da ne razločuje, so li stebri za oltarjem mramornati ali naslikani. Slikarja je v kras že tako krasni cerkvi.

— Iz Lokovca nam pišejo: Očepovanske pošte pa do lokovske pošne nabiralnice ni dalje nego le 3 km. Pri vsem tem pa potrebuje priporočeno pismo ali pa poštna nakaznica po 6 do 7 dni, predno jo naslovljenec dobi v roke. Ali niso to lepe razmere. Čudno je tudi to, da moramo plačati poštnemu selu od vsakega pisma 8 vin. in od vsake razglednice 4 vin. Opozarjamo slavno poštno vodstvo v Trstu na te neredne s primerno prošnjo, da jih preišče in da v tem pregledu napravi red.

— Pozor pri nastopu pasje stekline. — 19. t. m. so pripeljali vpo-kojenega žandarmerijskega stražmojstra Kapljo iz Hudega pri Kamniku radi besnosti v deželno bolnico. Tu je umrl 22. t. m. ponoči med vsemi t. uki človeške besnosti. Malo pred svojo smrtjo je vgriznil nekega strežnika, katerega so morali takoj poslati na Dunaj v Pasteurjev zavod. Zgodovina Kapljeve obolevosti je zelo poučna, ker nam kaže, kako strašne posledice so pri lahkomišljenem ravnanju, zlasti od psov, ki so na sumu, da so stekli. S pravim ravnanjem si pa dotični sam kakor tudi njegovi domači in cel kraj prihrani mnogo neprijetnih posledic. Pri tem je paziti, da je pri pasji steklini v kakem kraju vgriz vsake živali nevaren, kajti besnost je bolezen, ki se zamore razširiti na vse živali. V prvi vrsti pridejo v poštev psi, ki med to boleznijo posebno radi grizejo in ker imajo največ priložnosti druge živali in ljudi napadati. — Kaplja si je kupil meseca julija psa-jazbečarja. V tem času je bil v krajih Radomlje, Vir in drugih pasjih kontumac, ker se je klatil v domžalski okolice stekel pes. Začetkom meseca avgusta je Kapljo njegov pes vgriznil brez vsakega povoda. Ker se je bal, da je pes mogoče stekel, ga je Kaplja ustrelil in zakopal; povedal pa ni nikomur nič o tem. To svojo lahkomišljenost je Kaplja plačal s smrtjo. Ko bi bil Kaplja vso stvar naznanil okrajnemu glavarstvu, bi se bilo lahko takoj dogotalo, ako je imel pes steklino. Kaplja bi bil pa v Pasteurjev zavod poslati, kjer bi bil ozdravel. Tako pa je imelo njegovo nepremišljeno ravnanje strašne posledice.

Poglavje o kmetovih „prijateljih“.

(Poročilo izpred okrožnega sodišča v Gorici.)

V ponedeljek se je začela zanimiva obravnava pred goriškim okrožnim sodiščem proti vodju pisarne dr. Treota Dragotinu Gilčvertu radi odušitve. To je eno izmed mnogih poglavij liberalne „ljubezni“ do našega kmeta. Eno se je odkrilo, koliko drugih takih Gilčvertov pa v znamenju solz in bede še „pomaga“ slovenskemu kmetu. Za našo javnost je značilno to, da je bil pri razpravi navzoč izmed časnikačev le naš poročevalec.

Obravnava se je pričela kmalu po 9h. Sodnemu dvoru predseduje svetnik M. Rutar, vnetje so svet. grof Coronini, Kuhačević, Muschina, zapisnikar Šaplja. Državno pravdnstvo zastopa državni prawnik Jeglič. Zagovornika sta dr. Treo in dr. Konrad Vodušek iz Trsta. Uradni stenograf Škapin se zapriče, nakar se prebere obtožnica, ki se glasi:

Obtožnica

drž. pravdnstva v Gorici zoper Drag. Gilčverta radi pregreška po § 1. drž. zak. z dne 28. maja 1881 drž. zak. št. 47.

Državno pravdnstvo obtožuje Dragotina Gilčverta, rojenega dne 14. oktobra 1877 v Špitališču pri Konjicah, občina Tolsti vrh, tja pristojnega, sedaj bivajočega v Gorici, rim. kat. veroizpovedanja, pisarnovodja pri advokatu dr. Treotu, oženjenega, s premoženjem, nekaznovanega —, da je — dajoč oz. podaljšujoč kredit Francetu Kalin, njegovi ženi Ani in Jožetu Poljšaku — le teh lahkomišljenost, znano mu stisko ter slabo razumnost s tem v svojo korist obrnil, da si je dal sebi nakloniti imovinske dobičke in sicer: a) v Gorici dne 9. septembra 1905 zadolžnico in izjavo od Fr. Kalin in Jož. Poljšaka za 1440 K 87 hl, istega dne 4 menice od Franceta Kalina in Jož. Poljšaka za 300 K + 300 K + 300 K + 362 K ter 4 menice za iste zneske od Ane Kalin.

b) v Gorici dne 13. febr. 1906 kupno pogodbo od Jož. Poljšaka in Fr. Kalina za 1288 K;

c) v Ajdovščini dne 2. oktobra 1905 menico za 150 K od Fr. Kalina in

d) v Vrtočah dne 29. dec. 1905. menico za 384 K od Jož. Poljšaka.

Ti imovinski dobički so po svoji brezmernosti omenjenim dolžnikom pospešili pogubo v gospodarstvu. Gilčvert je s tem zakrivil pregrešek zoper nepošteno postopanje v kreditnih opravilih. Za priče predlaga drž. pravdnstvo: Franceta Kalin, Ano Kalin, Jožeta Poljšak, Alojzija in Jožeta Marc in notarja Lokarja.

Razlogi so sledeči:

France Kalin iz Lisjakov, občina Šmarje pri Ajdovščini je posedoval lepo posestvo, ki je je pa vsled trtne uši moral zadolžiti. 34.000 K vredno posestvo je bilo koncem l. 1904 obremenjeno blizu okrog 22.000 K, med temi je bila za 12.000 K vknjižena liberalna „Goriška ljudska posojilnica“ in za 8000 K žena Ana. Ker je Kalin zaostajal s plačili, ga je „Goriška ljud. pos.“ gnala na dražbo premičnin, ki bi se bila imela vršiti dne 23. dec. 1804. A pri tej dražbi ni bilo kupca. Druga dražba se je vršila 23. febr. 1905 in tu je Fr. Kalin prvič prišel skupaj z Gilčvertom, vodjo pisarne dr. Treota, ki je zastopal „Gor. ljud. pos.“. Na tej dražbi je Gilčvert kupil na svoj račun za 439 K (!): 2 bednja, 40 hektov vina in en koleselj, kar je bilo za

njeno (!) za 1275 K. Po izvršeni dražbi je Kalin od Gilčverta kupil premičnine za 800 K; torej skoro za 400 K dražji, kakor pa jih je kupil Gilčvert na dražbi. Ker pa Kalin ni imel denarja, sta se ob udeležbi Ane Kalin in sodnega cenilca, Jož. Poljšaka domenila sledeče: Gilčvert je napravil kupno pogodbo, glasom katere sta Fr. in Ana Kalin plačala kupnino z menico 800 K ter dovolila vknjižbo na nepremičnine Franceta Kalin in na doto Ane Kalin, ki je bila zavarovana pri istem premoženju. Jožef Poljšak pa je bil kot porok. Gilčvert se je zavezal, da čaka na 800 K 4 mesece proti 6% obrestim Istočasno so podpisali Fr. in Ana Kalin ter Jož. Poljšak menico za 800 K, s katero so se zavezali plačati 800 K že naslednjega dne, dasi je Gilčvert dobro vedel, da tega ne bodo mogli storiti. Sedaj vsi trije zatrjujejo, da se je govorilo le o tem, da bodo 800 kron morali plačati v 4 mesecih.

Gilčvert je že res takoj 25. febr. 1905, torej dva dni pozneje, vložil tožbo ter uvedel vsestranska izvršila proti vsem trem, ne zmenec se za svojo obveznost, da čaka na plačilo 800 K do 23. junija. Tožbe in eksekucije so se vlekly do 9. septembra 1905.

Prvi slučaj!

Tega dne je Dragotin Gilčvert poračunal svojo tirjatev s Fr. Kalin in Jož. Poljšakom na način, da je, ne glede na okolnost, da je 23. februarja 1905 za 439 K kupljene premičnine za 800 K nazaj prodal Francetu Kalin, uračunal je na svojo korist cenilno vrednost onih premičnin K 1275, tožbene in izvršilne stroške do 9. sept. 1905 K 25851, od zneska 1240 K 87 v. obresti za 4 mesece naprej K 2113, vsled česar si je uračunal tirjatev za K 155464, od tega zneska je odpustil K 9264 in tako ugotovil tirjatev 1462 kron. Na račun teh 1462 K je Kalin plačal 200 K. Ta račun pa ne odgovarja dejanskemu položaju. Na podlagi sodnih spisov je obstojala tirjatev Gilčverta dne 9/9. 1905 iz glavnice 800 kron, iz obresti od 24/2.—9/9. 1905 26 kron in iz sodnih sodnih stroškov 213 kron 69 vin. Skupaj 1039 kron 69 vin.

Po tem računu, glasečem se na 1262 K, je sestavil Gilčvert 9/905 zadolžnico na 1262 kron, kjer so vsi trije dolžniki zavezujočje plačati ta znesek v sledečih obrokih: 300 kron dne 9. okt. 1905, 300 kron dne 9. nov. 1905, 300 kron dne 9. dec. 1905, 362 kron dne 9. jan. 1906. Kljub temu proračunu, oziroma novaciji pa so dolžniki morali izjaviti, da vse vknjižbe do 9 sept. 1905 na podlagi prejšnjih menic ostanejo v polni veljavi do plačila tega novega dolga. To izjavo in zadolžnico sta podpisala France Kalin in Jožef Poljšak sama, ker Ane Kalin istega dneva ni bilo v Gorici. Istega dne pa sta France Kalin in Jož. Poljšak morala Gilčvertu podpisati 4 menice za 300 + 300 + 300 + 362 K z zapadnim rokom 9. sept. 1905, 9. okt. 1905, 9. nov. 1905, 9. dec. 1905, 9. jan. 1906. Čez neka dni pa je druge 4 menice poslal Ani Kalin na dom, da jih je podpisala. Na ta način si je Gilčvert, ki jo dne 23. februarja 1905 zdrazil premi-

dal priznati terjatev za 1462 kron in dobil v ta naslov zadolžnico in 4 menice od Franceta Kalin in Jož. Poljšaka ter 4 menice od Ane Kalin ter si s tem dal nakloniti imovinske določbe.

Da je mogel Gilčvert svoje dolžnike tako izkoriščati, se da razlagati iz tega vzroka, ker se se vsi trije nahajali v veliki stiski, in so poleg tega še precej nerazumni ljudje. Na ta način je vse tri pripravil na rob gospodarskega propada, da jih je zasledoval z vsemi možnimi izvršbami, kakor kažejo sodne listine.

Drugi slučaj!

Dne 12. februarja 1906 je bila dražba premičnin pri Jožetu Poljšaku, na kateri je Gilčvert kupil dva vola, dve kravi, 3 sode in dva bednja za 432 K (!) To vsoto, odbivši 7 K 10 vinarjev, pa mu je sodni sluga takoj zopet izročil na račun njegove tirjatev. Gilčvert pa je za 432 kron zdražene premičnine prodal nazaj Jožetu Poljšaku za cenilno vrednost 1288 kron. Drugi dan so sestavili kupno pogodbo, o kateri se Poljšak zavezuje plačati kupnino 1288 kron s 6% obrestmi, in sicer 644 K 11. nov. 1906 in 644 K do 11. febr. 1907. Porok je bil pa France Kalin. Oba istočasno sta mu dovolila vknjižbo zastavne pravice na svoje nepremičnine. Tudi ta imovinski dobiček, ki si ga je Gilčvert na novo pridobil vrh onega z dne 9. sept. 1905, pripomogel je k gospodarskemu propadu dolžnikov. Na podlagi posameznih meničnih povelj je Gilčvert koplil odslej eksekucijo na eksekucijo, dokler ni slednjič iztožil menici po 362 K, ki ste zapadli 9 nov. 1906 ter na podlagi dotičnih meničnih povelj zarnil posestvo in [nepremičnine Frana Kalina in Jožeta Poljšaka ter dne 31. jan. 1906 predlagal rubež in [prodajo premičnin Ane Kalin, akoravno je dva dni poprej izvedel, da ta ničesar nima. Ako tudi vsi doslej navedeni slučajji zadostno podkrepjujejo trditve, da so bili imovinski dobički brezmerni, upoštevati je dalje, da je Gilčvert vkljub dne 8 sept. 1905 sklenjeni inkrimovani zadolžnici, s katero se je ustanovila novacija, nadaljeval z izvršbo, poslužuje se prvega meničnega povelja od dne 25. febr. 1905.

Tretji slučaj!

Tekom mnogobrojnih izvršb dogodil se je dne 20. okt. 1905 še tretji slučaj, pri katerem se je Gilčvert, uporabljal stisko v kateri se je nahajal France Kalin, dal nakloniti imovinski dobiček, ki je brezmeren vsled zveze z ostalimi pripomogel k gospodarskemu polomu. Omenjenega dne bi se bila pred ajdovskim okr. sodiščem imela vršiti vsled predloga „Gor. ljudske posojilnice“ dražba nepremičnin Franceta Kalina. Prisostvoval je tudi Gilčvert in leta, ki je imel od posojilnice strog nalog, izvršiti dražbo, jo je ustavil, ker se je Fr. Kalin zavezal plačati 150 K za stroške udeležbe pri dražbi. Gilčvert si je dal sprejeti od Fr. Kalina za 150 K, katero je dva dni pozneje iztožil na podlagi dotičnega meničnega povelja je vse mogoče izvršbe. Kalin je, kakor rečeno plačal stroške udeležbe pri dražbi Gilčvertu kot odposlancu „Gor. ljudske posojilnice 150 K. Vkljub temu pa je „Gor. ljudska posojilnica“ pet dni pozneje posebej predlagala ugotovitev stroš-

terih so pa bili vodno ugotovljeni le stroški za K 370.

Četrti slučaj!

Konečno je še četrti slučaj, radi katerega v zvezi z ostalimi se smatra utemeljeno zvati Drag. Gilčverta h kazenski odgovornosti. Dne 29. dec. 1905 ko je bilo mnogo izvršb, imela se je vršiti dražba nepremičnin omenjenega obvezanega na njegovem domu v Vrtočah. Gilčvert se je osebno pripeljal k dražbi in ker ga je Jožef Poljšak prosil, naj ustavi dražbo, napravil mu je kakor on sam razlaga, račun, pri katerem je vpošteval glavnin 300 K s pripadki, do tedaj nezavarovane stroške iz nekaj brezspešnih izvršb radi drugih glavnin. Račun je baje pokazal, da dolguje Poljšak 484 K. Poljšak je takoj na račun plačal 100 K in za ostalo vsoto sprejel menico 384 K, ki jo je Gilčvert iztožil dne 10. jan. 1906 in na podlagi katere je dosegel izvršbo s prisilno osnovo zastavne pravice na nepremičnine Poljšakove.

To so v kratkih potezah dejstva, ki povsem opravičujejo trditve o brezmernosti postopanja od strani Dragotina Gilčverta. Vsi sodni predlogi Gilčverta so bili vloženi s podpisom odvetnika dr. Dragotina Treota. Ta pa je tudi vedel, da je od druge strani „Goriška ljudska posojilnica“ konečno sklenila spraviti na vsaki način na dražbo Kalinovo premoženje. Dne 4. marca 1906 je posojilnica vnovič predlagala dražbo nepremičnin Kalina. Dne 15. maja 1906 se je cenilo premoženje Kalinovo na 32.784 K 52 vin. in prodalo 2. julija 1906 za 22.572 kron. Brezdvomno bi bil Gilčvert od svoje strani spravil na dražbo Poljšakovo premoženje, ako bi se ta konečno vendar ne uveril, da se mu bliža gospodarski polom.

Odločil se je najeti posojilo pri „Centralni posojilnici“ v Gorici in plačati Gilčverta. Dne 8. junija se je napravil konečni račun, ki jasno dokazuje, kako daleč je Gilčvert v 16 mesecih dosegel s svojo izvirno terjatvijo v znesku 860 K. Do 8. junija 1906 je prejel Gilčvert na račun 777 K 50 vin. in omenjenega dne mu je Poljšak plačal vsoto 3750 kron!!!

Tedaj še-le so se oprostili France in Ana Kalin ter Jožef Poljšak Dragotina Gilčverta, katerega slovom oblastvenih informacijsplošno smatrajo sposobnim zadojanje, katerega se mora braniti pred sodnikom. Z ozirom na vse to je obtožba opravičena.

Gilčvert — zaslišan.

Obtoženec se ne čuti krivega. Vsa tožba temelji na lastni izpovedi. Prvikrat je prišel v dotiko s Kalinom meseca majnika 1904 v pisarni dr. Treota. Dne 23. februarja 1905 se je vršila že tretja dražba pri Kalinu. Ni imel namena kaj kupiti; vendar je ponudil najnižji ponudek in ostalo je njemu za 439 K, cenilna vrednost pa je bila 1275 K. Njemu je ostalo 36 hl vina, en koleselj in dva bednja. Kupljene stvari je hotel spraviti proč, a Kalin ga je prosi, naj mu jih proda nazaj. In res mu jih je prodal nazaj za 800 K. Kalin je rekel, da njemu samemu ne more dati, ker nič nima; naj podpišeta menico še žena in en porok. To je bil Poljšak. Na menico je dal radi tega, ker je to hitrejša in cenejša (!) ko dolžno pismo.

Obljubil je, da bo čakal 4 mesece; a menica je zapadla že drugi dan radi tega, da se je na podlagi istega plačil-

OBJAVA.

Upošteva je nadaljevaro negotovost na denarnem trgu in oziraje se na izvanredno dohajanje prošelj za posojila je sklenil kuratorij podpisanega zavoda znižati vnovič merilo za eskompt zastavnih pisem od dosedanjega merila 95% njihove nominalne vrednosti na 94% za posojila, ki ne presegajo 20.000 K, in na 93% za posojila nad 20.000 K.

V Gorici, 24 oktobra 1907.

Ravnateljstvo deželnega hipotečnega zavoda.

Jakob Miklus
mizar in
lesni trgovec

v Podgori, na ogln novega
železniškega mosta

(na cesti, ki pelje proti Gradiški)

Trguje tudi z **opeko**, ima veliko zalogo vsakovrstnega trdega in mekega lesa domačega in tujega, veliko zalogo pohištva, vinskih posod, stiskalnice itd.

Ne pridite mi več s takimi izgovori!

Katar ni nikaka bolezen. Kaj bi pa bilo, ko bi vsi moji vslužbenci, ki imajo katar kar ostali doma. Kupite si raje škatljico Fayovih sodenih pastilj, pa se bodele kmalu znebili katarja, ne da bi doma ostali. Fayove pristne sodene pastilje v dobivajo v vsaki lekarni, mirobilnici in v prodajni niki mineralnih voda; nedajte se pa opehariti z ponarejenimi pastiljami namreč zahtevajte prave!

Generalno zastopstvo za Avstro-Ogrsko W. Th. Guntzert, Dunaj XII Belhofferstrasse 6.

Fani Drašček,
zaloga švalnih strojev.
Gorica, Stolna ulica hi. št. 2.

Prodaja
stroje tudi
na teden-
ske ali
mesečne
oboroke.

Stroji so
iz prvih
tovarn ter
najboljše
kakovosti
Priporoča
se slav.
občinstvu

Anton Kuštrin,
trgovec v Gorici
Gospodska ulica št. 25

priporoča čistiti duhovščini in slavnemu občinstvu v mestu in na deželi svojo trgovino jedilnega blaga n. pr. kavo Santos, Sandomingo, Java, Ceylon. Portoriko itd. Olje: Lucca, St. Angelo, Korfu, istrsko in dalmatinsko. Petrolej v zaboju. Sladkor razne vrste. Moko št. 0, 1, 2, 3, 4, 5. Več vrst riža. Miljsveče prve in druge vrste, namreč ob 1/2 kila in od enega funta. Testenine iz tvornice Žnidaršič & Valenčič. Žveplenke družbe sv. Cirila in Metoda. Moka iz Majdičevega mлина iz Kranja in iz Jochmann-ovog v Ajdovščini. Vse blago prve vrste.

Izvrstno pecivo

priporoča spoštovanim meščanom in okoličanom pekovski mojster

JAKOB BRATUŠ

v Gorici Šolska ulica št. 6.

V zalogi ima in prodaja moko prve vrste Majdičevega mлина.

Peter Lukman

krojaški mojster

v Gorici — ulica sv. Antona 1 — v Gorici naznanja, da ima dobro urejeno krojačnico, ter se sl. občinstvu v mestu in na deželi priporoča za mnogobrojna naročila.

Pijanosti ni več.

Uzorec tega čudeznega izdelka „COZA“ se pošlje brezplačno.

More se dati v kavi, v mleku, v pivu, v vinu ali v jedilih ne da bi pivec to zapazil.

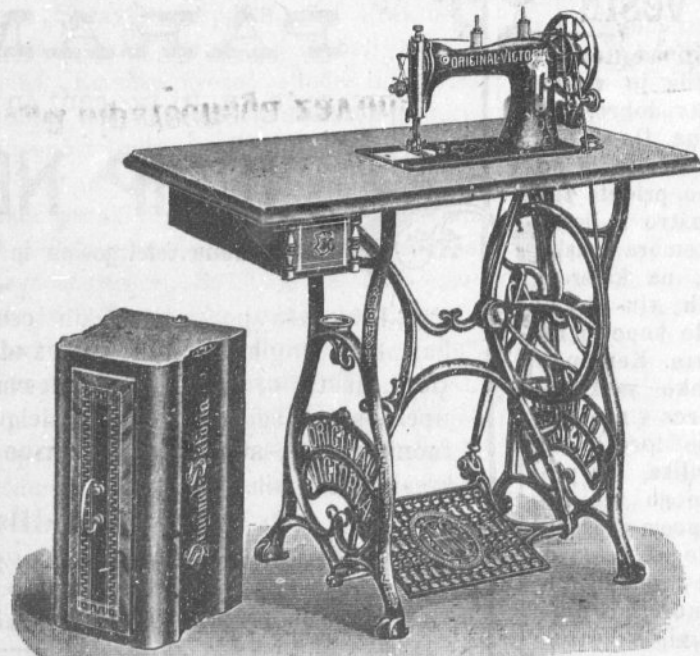
Prašek „COZA“ učinkuje čudovito, tako, da se pivcu pristidi alkohol in vse alkoholne in močne pijače. Ta prašek deluje tako mirno in gotovo, da mu ga smejo dati žena, sestra ali hči dotičnika, ne da bi on zapazil, kaj je resnično povzročilo njegovo zdravljenje.

Prašek „COZA“ je prinesel mir v tisočere družine, je rešil ogromno oseb srmo in ponižanja, da iz takih oseb je celo napravil čvrste, močne in vsakega dela zmožne ljudi. Ta prašek je že marsikatera mladeniča spravil nazaj na pravo pot sreče ter je podaljšal za mnogo let življenje mnogim osebam, — Zavod, ki poseduje ta čudodelni prašek, pošlje vsem onim, ki zahtevajo knjigo s 1500 zahvalami in en vzorec. Dopisuje se v nemškem jeziku.

Zajamčeno je, da je prašek popolnoma neškodljiv.
COZA ISTITUTE 62, Chancery Lane, London 257 (Anglija)
Na pisma je djati znamko 25, na dopisnice za 10 stotink.

GOSPODIČNE IN GOSPODJE — POZOR!

Imate že šivalni stroj? Ako ga nimate, omislite si najnovejšo marko „Original-Viktoria“ in najboljšega izdelka. Podolgoletnih skušnjah sva prišla do prepričanja, da ostane „Original“ vedno le najboljši.

Kerševani & Čuk — Gorica Stolni trg (Piazza Duomo) št. 9.

Lastna delavnica in popravilnica Riva Castello št. 4.

Original-Viktoria stroji delajo še po 15 letni uporabi brezšumno.

Original-Viktoria stroji so neprekosljivi na domačo rabo in obrtne namene.

Original-Viktoria stroji so najpripravnejši za umetno vezenje (rekamiranje). Tvrda stavi na razpolago strankam učiteljico, ki poučuje brezplačno.

Original-Viktoria stroji so najboljši izdelek vseh dosedaj obstoječih tovarov.

Za vsak stroj jamčiva 10 let.

Nikdo naj ne zamudi priliko ogledat si pred nakupom „Original-Viktoria“ stroje.

Edina zaloga „Original-Viktoria“ strojev in drugih šivalnih strojev, dvokoles „Puch“ orožja, municije in vseh lovskih priprav pri trdki,

Restavracija „Central“

Naznanilo.

Podpisani naznanja slavnemu občinstvu v mestu in na deželi, da je odprl novo restavracijo „CENTRAL“ Corso G. Verdi št. 32, v hiši „Cent. posojilnice“ v kateri bode točil pristna bela in črna vina. kakor tudi dobro pivo iz slavnoznanih Dreherjevih in plzenskih pivovaren. Obenem bode vedno preskrbljeno z dobrimi gorkimi in mrzlimi jedili. Imakrasen jedilni salon, kakor tudi veliko dvorano za veselice, plese in raznovrstne druge zabave, lepo kegljišče, katero je krasno razsvetljeno in po zimi zakurjeno.

Za mnogobrojen obisk se priporoča

Pavel Hönsch,
restavrater.

Centralna posojilnica v Gorici
se je

PRESELILA

na tekališče J. Verdija št. 32.

Prosiva zahtevati listke!

Največja trgovina z železjem

KONJEDIC & ZAJEC

Gorica v hiši Monta.

Priporoča stavbeni Cement, stavbne nositelje (traverze), cevi za stranišča z vso upeljavo, strešna okna, vsakovrstne okove, obrtniško orodje, železo cinkasto, železno pocinkano medeno ploščevino za napravo vodnjakov, vodovodov, svinčene in železne cevi, pumpe za kmetijstvo, sadjerejo in vinorejo, ter vsakovrstna orodja.

Cene nizke, solidna postrežba!

Eno krono nagrade izplačava vsakemu, kdor dokaže s potrdili najine nove ameriške blagajne, da je kupil pri naju za 100 kron blaga.

Prosiva zahtevati listke!

Pozor! Eno krono nagrade

Pozor! Eno krono nagrade

je pridržal lastninsko pravico kupljenih stvari, dokler jih Kalin ne plača. Kalin je inteligenten, je napravil 4 razrede realke, zato je lahko vedel za posledice menice. Vino, ki je je prepustil Kalinu, bi bil prav lahko z velikim dobičkom prodal v Bukovici. S prodajo zemljišča bi si bil nerad spravil nase odij oderuha, ker so Vipavci že itak mnogo o njem govorili.

Tudi z ozirom na svojega šefa to ni hotel. Da si pridržal prodajalec lastninsko pravico prodanih stvari, je to zato, da se zavaruje. To delajo tudi drugi gospodje v Gorici, ki so splošno znani.

Predsednik: To nas nič ne briga, kaj drugi delajo, ampek le, kaj ste delali vi.

Obtoženec pravi, da mu je bilo to znano že iz pisarne, kjer se to večkrat zgodi. — Kalin je brez njegove vednosti vino prodal, ne da bil kaj njemu dal na račun od tistih 800 K, a dal ni nič.

Ko sta prišla Kalin in Poljšak k njemu ter mu vsled pritiskanja prinesla 200 K, je spremenil prvotni račun s tem, da je nanesla 800 K zahteval cenilno vrednost 1275 K. To priznava, da ni bilo lepo. Napravili so zopet nove menice; a prve od 800 K so ostale še tudi v veljavi. To pa le radi svoje varnosti.

Sodnik: Ali je bil Kalin z vašim povišanjem zadovoljen? **Obt.:** Upiral se ni nič. Le rekel je: Ej gospod, malo velike je.

Dr. Treo in Gilčvert.

Dr. Treo hoče obtoženca nekaj vprašati. **Sodnik** pravi, da ni mogoče, da bi bila dva zagovornika. **Dr. Treo** pojasni, da bo on zagovarjal v zadevi eksekucij in menic. Hoče pa poprej pravi obtoženca, od česar je odvisno njegovo zagovorniško stališče.

Dr. Treo: Ali ste smatrali to vse za svojo zasebno zadevo, ali ste tudi mene hoteli noter vmešavati?

Obt.: Za zasebno zadevo!

Dr. Treo: Ali sem jaz o tem kaj vedel? Ali je meni bilo o tem kaj znana?

Obt.: Ni se mi zdelo potrebno, take stvari pripovedovati. Saj iz svoje prakse dovoij znam.

Predsednik: Ali niste podpisavali aktov?

Dr. Treo zahteva bolj natančnega pojasnila.

Obtož.: Nekaj je vedel, vsega pa ne. Prosil je dr. Treota, naj prevzame zastopstvo. **Dr. Treo** je podpisaval, kakor vsako drugo reč, ne da bi se brigal za te stvari; saj je moral vedeti, da znam sam napraviti. V naši pisarni je mnogo plačilnih nalogov in izvršil. Nadan 20—25 predlogov. Šef ni mogel vedeti, koliko je bilo mojih; saj je bilo v naši pisarni v tem času nad 3000 vlog.

Pred. konstatira, da dr. Treota nihče nič ne predbaciva.

Dr. Treo: Saj konec obtožnice govori o meni.

Obt. pojasnjuje, da je šef tudi odpoteval večkrat, da je šel na dopust in tedaj ni mogel vedeti, kaj se godi v pisarni.

Pred.: Sedaj se ne vrši razprava proti dr. Treotu.

Na zahtevo državnega pravdnika se še konstatuje, da je obtoženec, kakor razvidno iz aktov, v nekem rekazu povdarjal, da vino ni bilo njegova last in da je drugič vračunil tudi še one bednje in

koleselj, ko je delal račun, akoravno je bilo to že poprej v računu.

Obt.: se izgovarja za morebitne napake na pisarno.

Dr. Treo prša obtoženca, kaj se je zgodilo 9. febr. 1906 v njegovi pisarni.

Obt. pojasnjuje, da je bila 8. febr. neka dražba v Rihenbergu, pri kateri je bil navzoč tudi dr. Treo in notar Lokar. Tu je pravil Lokar šefa, kaj ljudje po Vipavskem govorijo o Gilčvertu. Drugi dan ga je šef poklical v pisarno in ga ostro prijel. Ta strogoost je bila več ali manj opravičena. Ker je izvedel, da je govoril okrog take stvari Kalin, je bil nanj hud.

Gilčvertov račun.

Gledé onih 150 K, za katere mu je dal v Ajdovščini Kalin menico, je vračunal Kalinu v korist pri „Gor. ljudski posojilnici“. Nato izkaže račun: 777-50 je dobil na račun; ko je dobil Poljšak pri „Centralni“, je plačal obtoženca še 3750 K. Ta vsa svota je nastala tako:

Glavnica	1275 K
Posojilo Poljšaku za Kovaca	1288 „
Posojilo Poljšaku za notarja	200 „
6% obresti	102 „
Za „Gor. ljudsko posojilnico“	150 „
Razni stroški	631 „
Koleki	495 „

Grdo je bilo od mene le, da sem 800 K povišal na 1275 K.

Gilčvert — siromak.

Na vprašanje, koliko ima premoženja, izjavi obtoženec:

Posestvo v Bukovici je vredno 38.000 K, dolga pa je gori 34.000 K; hiša v Gorici je vredna 32.000 K, dolga na njej je 28.000 K. Vrh tega ima še nekaj drugih vknjiženih tirjatev in pa nekaj osebnega dolga. Tako da bi bilo čistega le 7-8 tisoč kron. Pa nekaj je že tudi poprej imel. Na vprašanje drž. pravdnika, koliko ima nevknjiženega dolga pridolžnikov, obtoženec noče dati odgovora.

Priča.

Zasliši se priča notar Lokar, ki pove, da je v Rihenbergu na dražbi opozarjal dr. Treota na govorice, ki se širijo po Vipavskem o njegovem sollicitatorju Gilčvertu. O tem sta večkrat govorila Poljšak in Kalin, ki sta prihajala k njemu po svete, kaj jima je storiti. On jima ni vedel pomagati. Zfelo pa se mu je, da je preveč eksekucij in da imata dolžnika preveč stroškov. Treo je rekel, da se bo doma informiral.

Priča Alojzij Marc iz Planine na Kranjskem je Kalinov svak. Kot porok je v Bratinovi gostilni v Ajdovščini podpisal za Kalina eno menico za 70—80 gl. Gilčvert ga je rubil. Slišal je praviti, da Gilčvert ljudi odira.

Priča Jože Marc, gostilničar in mesar v Ajdovščini pravi, da mu je Gilčvert ponujal vino, ki ga je za $\frac{1}{3}$ cenilne vrednosti kupil pri Kalinu; a on ga ni hotel, ker vino ni bilo zanič. Priča je pri Kalinu kupil sode in bi jih bil rad za kupno ceno dal nazaj Kalinu, ko bi vedel, da se bo Kalin rešil. Priča je kupil pozneje na dražbi tudi Kalinovo posestvo za 22.000 K, ki pa zanj ni bilo dosti vredno. Prodajal ga je Čibeju. Konstatuje se, da je Čibej sedaj razprodal še le polovico posestva ter za to dobil že 17.000 K. Kalin ni bil dober gospodar. Nato se je ob $\frac{3}{4}$ popoldne razprava prekinila in nadaljevala ob $\frac{1}{4}$ popoldne.

Priča Fran Kalin.

Dr. Treo predlaga, naj bi sodni dvor pričo prašal, če je sovražen Gilčvertu; ker v tem slučaju se ne sme zapriseči. Kalin se zapriseže. Pripoveduje, kako je zašel v dolgove vsled trtne uši, prosil je za obrestno posojilo; a ga ni dobil. Iz njegovega pričevanja se pa tudi vidi da je priča precej lahkomišljen. Pravi, da ga je Gilčvert prašal, če hoče nazaj kupiti ono vino in bednje, kar je priča z veseljem zagrabil. Gilčvert je zahteval 800 K za blago, pa ga je zdražil le za 400 K. To se mu je zdelo preveč, a si ni vedel pomagati. Za podpis je šel prosit Poljšaka; a ni vedel da ga Gilčvert zahteva kot poroka; mislil je le da kot pričo. Če bi bil vedel, da se bo tudi Poljšak obvezal, bi ne bil šel ponj. — Gilčvert je pogodbo prebral; a ni povedal nič o Poljšakovem poročstvu, niti ni povedal, da menica zapade drugi dan, pač pa je rekel, da bo čakal 6 mesecev, pa ne 4 kakor se je pozneje izkazalo, da je v pogodbi.

Priča pogodbe ni bral, ki ni mogel brati hitre Gilčvertove pisave. Rekel je to Gilčvertu; a ta je dejal: Veste pri razpravah moramo tako pisati. Ko je bilo vse gotovo, je rekel Gilčvert: Sedaj je to vaše! Proti vednim plačilnim nalogom se je bal ugovarjati. Gilčvert, ko je pogodbo prebral, tudi ni nič govoril, da si pridrži lastninsko pravico. Če bi bil o tem priča kaj vedel, bi pogodbe ne bil sklenil. — Gilčvert ga je seveda silil, naj parcelira; a ni mogel dobiti kupcev, ker so čakali na dražbo. Bil je nekoč pri Gilčvertu v Gorici. Rekel mu je, naj pride v ponedeljek 12. febr. k njemu, da napravijo račun, ker bi bil Poljšak rad plačal s pomočjo „Centralne posojilnice“. Prišla sta tedaj v Gorico; a Gilčverta, ki je bil Poljšaku pisal, da ga v ponedeljek ne bo v Gorici, res ni bilo doma. Drugi dan sta pa izvedela, da je bil v Vrtovcih, kjer je bila dražba Poljšakovih zemljišč kjer je dražil in kupil. Poljšak je potem kupil nazaj, ko mu je posodila „Centralna posojilnica“.

Tistega dne, ko sta iskala Gilčverta, ju je prašal dr. Treo, če res Gilčvert z njima tako postopa, kakor se sliši. Odgovorila sta, da ne, in podpisala izjavo, ki jo je sestavil Treo. — Ko je bil Gilčvert plačan, so zahtevali menice nazaj. A Gilčvert jih ni hotel dati, češ da jih bo hranil, da jih pokaže otrokom. **Dr. Treo** prša, zakaj nista njemu povedala, če jima je Gilčvert delal take krivice.

Priča: Sem se vas bal.

Dr. Treo: Izgovor!

Priči je še to nedeljo v Gabrijah neki mož dejal, da ga je Gilčvert ogoljufal za 1400 K.

Obtoženec: Jaz o tem nič ne vem!

Priča: Danes je zopet eden zunaj govoril, da ga je Gilčvert osleparil.

Ana Kalin.

To je žena Franceta Kalina in meni, da sta Gilčvert ter trina uš kriva propada. V glavnem potrdi izjavo moževa.

Poljšak Jožef.

Priča se ravno vsled hude bolezni slabo spominja. V bistvu potrdi izjavo Kalinove. V teku izpraševanja izjavi dr. Treo, da bi bila največja goljufija, če je bil Gilčvert res povabil pričo in Kalina v Gorico; v istem času pa se on odpeljal dražit k Poljšaku.

Priča pravi, da so ga vsi svarili pred Gilčvertom in mu svetovali, naj se ga reši, ker je oderuh.

Rersko in vrtojbensko županstvo hvali Gilčverta.

Prebere se izjava renškega županstva o Gilčvertu. On je dober gospodar. Njegovi ljudje v Bukovici hodijo pridno v cerkev, plesov se pa pridno ogibljejo. On ni oderuh. Tudi vrtojbensko županstvo ne ve, da bi se kdo kedaj kaj čez Gilčverta pritoževal.

Predsednik opomni, da si je ti dve izpričevali priskrbel obtoženec sam. Prečitata so se tudi ugodna spričevala prejšnjik obt. šefov.

Dvoje zanimivih policijskih izjav.

Prebere se prvo policijsko spričevalo, da je Gilčvert splošno znan oderuh. Drugo spričevalo pa pravi, da to ni res in da je bilo prvo spričevalo izdano po napačnih informacijah.

Dr. Treo se brani pričevanja.

Drž. pravdnik predlaga dr. Treota za pričo radi ekspenzarja, koliko mu ga plačuje Gilčvert, da mu Treova pisarna izvršuje posle.

Dr. Treo odklanja izpoved, izjavi pa, da je že opozoril Gilčverta, naj mu plača stroške. Nekaj jih je že, nekaj jih še bo.

Predsednik: Pa mu jih tudi lahko darujete!

Dr. Treo: Tudi! Pa mu jih najbrže ne bom, ker mi je naredil preveč sitnosti.

Tudi dr. Vodušek predlaga Treota za pričo in še nekaj drugih. A sodni dvor odkloni vse predloge.

Državni pravdnik govori.

Nato je v poldrugournem temeljitem govoru drž. pravdnik Jeglič dokazal krivdo Gilčverta radi oderuštva.

Dr. Treo.

Potem je govoril dr. Treo o menicah in eksekucijah. A je bolj branil sebe, kot Gilčverta. Pravi, da radi tega, ker ve, da bodo od te ali one strani mahinili po njem radi te afere. (Gospod doktor! Ali ste čudni! Kdo Vam je kaj očital in že tak neumljiv strah! To je več ko čudno! Por.) Priznava dr. Treo, da je bilo Gilčvertovo dejanje nespodobno, ker je to delal kot uslužbenec pisarne in ker jih eksekviraval večkrat zaporedoma. Pravi, da bi se moralo skoro vsakega odvetnika obsoditi radi eksekucij, če se Gilčverta. (Tako?)

Dr. Vodušek.

Dr. Vodušek najprvo čestita Gilčvertu na današnji razpravi. Pravi o sebi, da se hvala Bogu ne briga več za politike. A to bodo gotovo nekateri listi pograbili in so že v politične svrhe. Govoril je isti v duhu pravega liberalca, kateremu je oderuštvo nekaj dovoljenega špekulacija. Prebral je tretje pismo na Nj. Velič. cesarja, ki ga je Kalin pisal. V tem pismu se glasi: Bog in Vaše Velič. naj mi pomagata! —

Razsodba.

Ko je na kratko odgovorjal še drž. pravdnik, je sodišče ob polnoči izreklo oprostilno razsodbo, češ da Gilčvertovo dejanje res ni bilo korektno; a po zakonu radi oderuštva ga ni mogoče obsoditi.

Drž. pravdnik je prijavil pritožbo.